

اقدامات ضربتی بانک مرکزی برای تسهیلگری در پرداخت تسهیلات

برنامه دهگانه برای سهولت دریافت وام‌های خرد

گزارش

درحالی که در طول سالیان گذشته متقاضیان وام‌های خرد از عدم دسترسی و دشواری در دریافت وام‌های خرد کلا به‌منند بودند، از ابتدای دولت سیزدهم اقدامات متعددی برای رفع این مشکل انجام شد. در همین خصوص درنخستین اقدام و با دستور آیت‌الله رئیسی، رئیس‌جمهور ملاحظت و وثیقه‌گذاری تسهیلات خرد به اعتبارسنجی تغییر یافت و در همین راستا، دولت پرداخت وام‌های بدون ضامن را کلید زد. در همین خصوص و براساس گزارش‌های ارائه شده در طول یک سال (تا انتهای سال گذشته) یک و نیم میلیون متقاضی موفق به دریافت وام بدون ضامن شدند، اقدامی که باعث رضایت بخشی عمده‌ای از متقاضیان وام‌های خرد و ضروری شد. تلاش‌های

دولت سیزدهم برای رفع موانع موجود در مسیر دسترسی خانوارها به وام‌های خرد موجب شده است سهم خانوارها از کل تسهیلات پرداختی بانک‌ها به میزان چشمگیری افزایش یابد. در شرایطی

که این سهم در سال‌های قبل کمتر از ۸ درصد بود، تازه‌ترین گزارش‌ها نشان از رسیدن این سهم به ۱۵ درصد دارد. در ادامه این راه ۱۴ تیرماه جاری، رئیس‌جمهور به بانک مرکزی دستور داد

زمینه‌های سهولت و سرعت در پرداخت وام ازدواج را فراهم کند، به طوری که تا پایان تابستان امسال صف وام ازدواج به صفر برسد.

پس از این دستور و تأکید رئیس‌جمهور،

۱ بانک‌های پرداخت کننده تسهیلات خرد اجازه رشد بیشتری در ترازنامه دارند

ممکن است برخی بانک‌ها با توجه به ضوابط کنترل مقداری ترازنامه بخواهند مصارفشان را کنترل کنند که در این خصوص بانک مرکزی به بانک‌هایی که سهم بیشتری در پرداخت تسهیلات تکلیفی و تأمین مالی خرد دارند اجازه رشد بیشتری در ترازنامه می‌دهد و این مورد را در فصل تابستان تا حد زیادی با این ابزار پوشش داده است. بانک مرکزی جلوی پرداخت وام‌های خرد زیر ۳۰۰۰۰۰۰۰ میلیون تومانی را به هیچ وجه در هیچ دوره‌ای نگرفته است، البته در برخی موارد پرداخت تسهیلات برخی بانک‌ها را ممنوع کرده‌ایم که تسهیلات با مبالغ بالا بوده و پرداخت تسهیلات خرد و تکلیفی به هیچ وجه ممنوع نشده است.

۲

تعیین معیار جدید سهم تأمین مالی خرد در ترازنامه بانک‌ها

در راستای کنترل رشد نقدینگی بانک‌ها، بانک مرکزی ابزارهایی برای کنترل این موضوع در اختیار دارد. یکی از این ابزارها کنترل مقداری ترازنامه بانک‌هاست که در این خصوص بانک‌ها با توجه به معیارهای متفاوتی ارزیابی می‌شوند و یک نمره نهایی اخذ می‌کنند و سهم رشد نقدینگی کشور به تناسب هر بانک به آن تخصیص می‌یابد. بانک مرکزی به منظور سوق دادن بانک‌ها در زمینه تأمین مالی خرد و اینکه بانک‌ها خود نیز به ارائه این خدمات علاقه‌مند شوند در زمینه رشد ترازنامه بانک‌ها معیارهایی تحت عنوان «سهم بانک‌ها در زمینه تأمین مالی خرد» نیز لحاظ کرده است که به عنوان یک عملکرد مثبت تلقی می‌شود. بدین ترتیب بانک‌هایی که تأمین مالی خرد انجام می‌دهند امکان رشد ترازنامه بیشتری نسبت به بانک‌هایی که تأمین مالی کمتری دارند خواهند داشت. به طور عمومی تسهیلات خرد بانک‌ها مطالبات غیرجاری کمتری نسبت به مطالبات غیرجاری کلان دارند. در واقع مردم منظم‌تر نسبت به برخی بنگاه‌های اقتصادی که مشکلات مالی دارند، اقساط تسهیلات خرد را پرداخت می‌کنند.

۳

ایجاد صندوق‌های قرض الحسنه وابسته به بانک‌ها

در خصوص توسعه و تشویق صندوق‌های قرض‌الحسنه مقرراتی در شهریور ماه سال ۱۴۰۱ شورای پول و اعتبار مصوب و ابلاغ شد ضمن آنکه در بانک مرکزی نیز ایجاد زیرساخت‌های صندوق‌های قرض‌الحسنه در دست اقدام است. در همین راستا با بانک‌ها مذاکره شده که برخی از آنها علاقه‌مند هستند که صندوق‌های قرض‌الحسنه خاص خود را داشته باشند که مشخصاً یک بانک در این زمینه پیشقدم شده است و سایر بانک‌ها نیز به این موضوع علاقه‌مند هستند که وارد شوند. در صورت ایجاد صندوق‌های قرض‌الحسنه توسط بانک‌ها منابع قرض‌الحسنه بانک به این صندوق منتقل می‌شوند، این سیاست منجر به شفافیت و سهولت دریافت تسهیلات قرض‌الحسنه توسط عموم مردم خواهد شد.

۴

تغییر فرمول دریافت کارمزد تسهیلات قرض الحسنه

اقدام دیگر بانک مرکزی در زمینه تسهیل اعطای تسهیلات خرد به عموم مردم تغییر فرمول دریافت کارمزد تسهیلات قرض‌الحسنه است. کارمزد تسهیلات قرض‌الحسنه در شورای فقهی بانک مرکزی به کرات مطرح شده است و نهایتاً هیأت عامل بانک مرکزی در بانک قرض‌الحسنه را به عنوان بانک‌های اجرایی آزمایشی این موضوع در نظر گرفته است که این بانک‌ها هزینه دریافت کارمزد خدمات قرض‌الحسنه را نسبت به وضع موجود کاهش خواهند داد، بنابراین مردم از ران تر به منابع قرض‌الحسنه دسترسی پیدا خواهند کرد. اگر این دو مدل در این بانک‌های قرض‌الحسنه به صورت موفق اجرایی شود قابل تعمیم به تمام شبکه بانکی نیز خواهد بود. مردم مختارند که هر کدام از دو مدل پرداخت کارمزد موجود و یا روش جدید این دو بانک را استفاده کنند. روش دوم هزینه کمتری برای دریافت کنندگان تسهیلات قرض‌الحسنه به همراه خواهد داشت.

۵

اعتبار سنجی افراد فاقد سابقه تسهیلاتی در مدل جدید

یکی از چالش‌هایی که برای اعتبارسنجی افرادی که برای اولین بار اقدام به تأمین مالی خرد می‌کنند عدم وجود سوابق تسهیلاتی برای ارزیابی وضعیت آنهاست که البته صرفاً مربوط به کشور ما نیست و در دنیا هم این چالش وجود دارد. بر این اساس در مدل جدید طراحی شده برای اعتبارسنجی ریسک تکول افرادی که سابقه اعتباری ندارند نیز از طریق روش مواری مختص آنها طراحی شده ارزیابی شده و این مشکل تا حد زیادی حل و فصل می‌شود.

۶

تلاش شبکه بانکی برای اعلام عمومی موارد مذکور در قانون بودجه

یکی از راه‌ها برای افزایش توان تسهیلات دهی بانک‌ها به کارگیری و فروش اموال غیرمنقول آنهاست. در خصوص اعلام عمومی اموال غیرمنقول بانک‌ها بر اساس قانون بودجه سال جاری فرم‌های لازم توسط بانک مرکزی طراحی و به بانک‌ها ابلاغ شده تا در مهلت معین این اطلاعات را به بانک مرکزی اعلام کنند. البته این برای اولین بار است که شبکه بانکی ملزم شده تا اطلاعاتی با این جزئیات را منتشر کند. بانک‌ها در حال تدوین زیرساخت‌ها هستند و برخی از بانک‌ها اطلاعات را در اختیار ما قرار داده‌اند که در حال بررسی توسط بازرسین بانک مرکزی است و بلافاصله پس از اتمام بررسی‌ها در سایت بانک مرکزی، منتشر خواهد شد.

۸ بررسی کاهش نرخ ذخیره عمومی تسهیلات خرد در بانک‌ها

بانک مرکزی در حال بررسی طرحی است که بر اساس آن نرخ ذخیره عمومی تسهیلات خرد را تا حد امکان کاهش دهد. بر این اساس حداکثر تا یک ماه آینده این موضوع در شورای پول و اعتبار مطرح می‌شود که اگر مورد موافقت قرار گیرد عملاً این موضوع اجرایی خواهد شد. این موضوع منجر به این خواهد شد که بانک‌ها به ارائه تسهیلات و تأمین مالی خرد گرایش بیشتری پیدا کنند.

۹

بازنگری بیمه عمر مانده بدهکار تسهیلات قرض الحسنه

بر اساس مقررات داخلی برخی بانک‌ها محدودیتی برای سن افراد لحاظ می‌کنند که ناشی از ریسک فوت افراد است. بیمه‌ای وجود دارد با عنوان «بیمه عمر مانده بدهکار» که در برخی بانک‌ها

۱۰

تقویت و به روزرسانی سیستم اعتبارسنجی

موضوع تقویت سیستم‌های اعتبارسنجی در بانک‌ها یکی از روش‌های تسهیل در پرداخت وام‌های خرد است. بر اساس اطلاعات موجود مدل اعتبارسنجی باز زمانی شش ماهه ارزیابی و بازنگری شد و امید است تا چند هفته آتی وارد سیستم عملیاتی شود

بر اساس مقررات داخلی برخی بانک‌ها محدودیتی برای سن افراد لحاظ می‌کنند که ناشی از ریسک فوت افراد است. بیمه‌ای وجود دارد با عنوان «بیمه عمر مانده بدهکار» که در برخی بانک‌ها

بانک مرکزی از برنامه دهگانه خود برای سهولت پرداخت تسهیلات خرد رونمایی کرد؛ اقداماتی که برخی از آنها در حال اجراست و برخی دیگر در شرف اجرا قرار دارد. در همین زمینه روز گذشته معاون نظارت بانک مرکزی ضمن تشریح اقدامات انجام شده در زمینه تسهیلگری پرداخت وام‌های خرد اعلام کرد: افزایش سقف تسهیلات قرض الحسنه، تعیین معیار جدید سهم تأمین مالی خرد در ترازنامه بانک‌ها، کاهش نرخ ذخیره عمومی تسهیلات خرد در بانک‌ها و به روزرسانی سیستم اعتبارسنجی از مهم‌ترین اقدامات بانک مرکزی در این زمینه است. به گزارش بانک مرکزی، ابودر سرورش با بیان اینکه بانک مرکزی به منظور تشویق شبکه بانکی در اعطای تسهیلات خرد معیاری تحت عنوان «سهم بانک‌ها در زمینه تأمین مالی خرد» در ترازنامه بانک‌ها ایجاد کرده است، افزود: نحوه افتتاح حساب غیرضروری، امضای الکترونیک و استفاده از زیرساخت‌های

بازار

سرکشی بازار شکر از قیمت مصوب

بنکداران در رسته توزیع عمده کالا هستند اما اکنون شکر به شکل عمده در اختیار بنکدار نیست زیرا برای توزیع به فروشگاه‌های بزرگ داده شده است

نفسیه امامی

روزنامه نگار

طبق مصوبه ستاد تنظیم بازار در اردیبهشت‌ماه امسال، نرخ هر کیلوگرم شکر در اواخر اردیبهشت‌ماه سال جاری افزایش یافت و از ۱۵ هزار و ۵۰۰ تومان به ۲۸ هزار تومان تغییر کرد، اما این نرخ دوام زیادی در بازار نداشت و اکنون هر کیلوگرم شکر بر اساس مشاهدات میدانی از ۲۳ تا ۳۷ هزار تومان به فروش می‌رسد.

علاوه بر عدم رعایت نرخ مصوب شکر در فروش به صورت فله، در فروش به صورت بسته‌بندی نیز قیمت‌های مصوب رعایت نمی‌شود به طوری که شکر بسته‌بندی ۷۰۰ گرمی ۴۴ هزار و ۷۰۰ تومان، یک کیلوگرمی ۳۷ هزار تومان و شکر با وزن ۲٫۷ کیلوگرمی ۹۷ هزار و ۲۰۰ تومان به فروش می‌رسد. با وجود حمایت‌های دولت برای واردات و تولید این محصول، فرارگری در دسته کالاهای اساسی و تعیین نرخ مالیات یک درصدی، اما این تلاش‌ها برای فروش شکر با قیمت مناسب راه به جایی نبرده است. اگرچه افزایش تقاضا از یک سو و کاهش تولید از سوی دیگر باعث شده است قیمت شکر در بازار جهانی افزایش پیدا کند به طوری که طی یک سال گذشته قیمت این کالای اساسی در جهان ۴۰ درصد بالا رفته است. برای افزایش نرخ شکر دلایل متعددی عنوان می‌شود؛ برخی معتقدند کمبود عرضه به دلیل افزایش قیمت‌های جهانی صورت گرفته است، در حالی که مسئولان وزارت جهاد کشاورزی بارها اعلام کردند نه تنها کمبودی در تأمین و عرضه شکر نداریم، بلکه مقدار کمی از محموله شکر وارداتی در بازار جذب شده است. مسعود امراللهی مدیرکل دفتر بازرسی و نظارت بر کالاهای اساسی وزارت جهاد کشاورزی تأکید کرده است: در حال حاضر هیچ مشکلی در بحث توزیع بازار شکر نداریم و در صورت نیاز مجدداً توزیع بدون هیچ محدودیتی انجام می‌شود.

بهمین داناتی، دبیر انجمن قند و شکر هم با اشاره به اینکه انبارها مملو از شکر است و هیچ کمبودی نیست، گفته است: منابع شکر استان‌ها تأمین است. در وهله اول شکر مورد نیاز فروشگاه‌های زنجیره‌ای تأمین شده است که در صورت نیاز برای مرحله بعدی نیز این اقدام بدون هیچ مشکلی انجام می‌شود.

داناتی یادآور شده است که حتی خرده‌فروشان نیز می‌توانند شکر را با نرخ مصوب تهیه کنند و با نرخ‌های تنظیم‌بازاری در اختیار مصرف‌کنندگان قرار دهند.

خلا تأمین شکر برای بنکداران

رضا کنگری، رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی در گفت‌وگو با «ایران» درباره دلایل افزایش قیمت شکر در بازار گفت: نظام توزیع ما نیاز به اصلاح دارد زیرا باعث به وجود آمدن چالش‌های قیمتی می‌شود. بنکداران در رسته توزیع عمده کالا هستند اما اکنون شکر به شکل عمده در اختیار بنکدار نیست زیرا برای توزیع به فروشگاه‌های بزرگ داده شده است. وی افزود: دلان و واسطه‌گران به فروشگاه‌های زنجیره‌ای نفوذ می‌کنند و کالاهای اساسی را به صورت رسمی و غیررسمی و عمده یا خرد از فروشگاه خارج می‌کنند و به قیمت دلخواه در بازار به طور عمده به فروش می‌رسانند.

کنگری ادامه داد: شکر برای مصرف‌کننده ۲۸ هزار تومان تعیین شده است اما با قیمت بالاتر در بازار به فروش می‌رسد در نتیجه کیلویی ۳۵ هزار تومان و بیشتر در خرده‌فروشی‌ها فروخته می‌شود. از سوی دیگر بعضی از واحدهای صنفی به علت مشکلات مالیاتی و غیره مجوز کسب دریافت نکرده‌اند اما در حال فعالیت هستند و با بازار، کالا خریداری می‌کنند که همین موضوع نیز در بازار چالش ایجاد می‌کند. رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی با انتقاد از اینکه بنکداران از فروشگاه‌ها تأمین می‌شوند، افزود: این روش صحیحی نیست زیرا بنکداران باید توزیع و مدیریت کنند. برای بنکداران ۴۰۰ تن شکر تخصصی داده شده است تا در اختیار سوپرمارکت‌ها، داروخانه‌های و واحدهای لبنیات داده شود اما کالایی در اختیار بنکداران قرار داده نشده است.

تبدیل خودکفایی به وابستگی

مصرف سالانه شکر در کشور در حدود ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تن است اما به طور متوسط در حدود ۱٫۵ میلیون تن در کشور از طریق چغندر قند و نیشکر تولید می‌شود. با احتساب این میزان در حدود ۸۰۰ هزار تا یک میلیون تن شکر باید به کشور وارد شود. ایران در تولید شکر تنها ۱۸ جهان را داراست که در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۶ از تولید این محصول خودکفا شد، اما سیل و عوامل دیگری باعث شد این خودکفایی ادامه نداشته باشد. در ادامه هم اتخاذ سیاست‌های خاص برای واردات کالاهای اساسی در سال ۱۳۹۷ تعادل اقتصاد شکر را به هم ریخت، چراکه سبب شد واردکنندگان شکر با دسترسی به ارز ۴۲۰۰ تومانی، تولید داخلی را که باید با دلار آزاد فعالیت می‌کرد در شرایط سخت قرار دهند. البته پیش از آن هم در ۸۰ سیاست واردات شکر با تعرفه اندک، باعث سقوط تولید چغندر و نیز قند و شکر شد. در حال حاضر ۳۰ تا ۴۰ درصد نیاز کشور به شکر از طریق واردات تأمین می‌شود، اما مشکلات در نظام توزیع و ورود دلار، این بازار را در اختیار آنها قرار داده است. در این شرایط وزارت جهاد کشاورزی باید با ورود جدی برای مدیریت بازار و برخورد با مجاری توزیع نامناسب، کنترل بازار را به دست گیرد.

ایران در سطح جهان و منطقه در وضعیت ممتازی قرار دارد. وی افزود: بر اساس این گزارش دسترسی ایران در آب شرب شهری ۹۹٫۸۳ درصد و در مناطق روستایی بیش از ۸۲ درصد ثبت شده است. وزیر نیرو گفت: سرانه آب تأمین که زمانی سه هزار و ۶۰۰ مترمکعب به‌ازای هر فرد بود، اکنون به کمتر از یک هزار و ۲۰۰ مترمکعب کاهش یافته است، در حالی

ایران در سطح جهان و منطقه در وضعیت ممتازی قرار دارد. وی افزود: بر اساس این گزارش دسترسی ایران در آب شرب شهری ۹۹٫۸۳ درصد و در مناطق روستایی بیش از ۸۲ درصد ثبت شده است.

وزیر نیرو گفت: سرانه آب تأمین که زمانی سه هزار و ۶۰۰ مترمکعب به‌ازای هر فرد بود، اکنون به کمتر از یک هزار و ۲۰۰ مترمکعب کاهش یافته است، در حالی

که تقاضای آب روز به روز بیشتری می‌شود. محرابیان اظهار کرد: ایران کشوری در حال توسعه و پیشرفت در همه بخش‌های صنعتی، کشاورزی و اجتماعی است.

وی ادامه داد: ایران در طول سال‌های پس از انقلاب اسلامی به رشدهای چشمگیری دست یافته به طوری که در ۴۵ سال پیش حدود ۵٫۷ میلیون واحد مسکونی در کشور وجود داشت که اکنون به ۳۰ میلیون واحد دارای آب و برقی ارتقا یافته است.

وزیر نیرو خاطرنشان کرد: دولت مصمم است تا شهر به شهر و روستا مسئله آب را حل کند، ما در این راستا طرح جهاد آبرسانی را داشتیم که امروز با ۴۰ درصد پیشرفت در دو سال افتتاح شده است.

محرابیان در ادامه از ورود پساب به بورس انرژی خبر داد و گفت: هفته‌های آینده شاهد گشایش این تابلو در بورس خواهیم بود.

وی ادامه داد: تبصره ۸ قانون بودجه ۱۴۰۲ تأمین آب شرب برای صنایع پیش‌بینی کرده که وزارت نیرو می‌بایست از طریق استفاده حداکثری از پساب بهداشتی و همچنین آب دریا، آب صنایع را تأمین کند.

وزیر نیرو افزود: این موضوع این امکان را به وجود می‌آورد که منابع آب بیشتری را در اختیار صنایع قرار دهیم و صنایع نیز بتوانند تولید بیشتری داشته باشند.

وزیر نیرو گفت: حقایق جمهوری اسلامی ایران یک حق قانونی است که قدمی از این حق عقب‌نشینی نخواهیم کرد و افغانستان متعهد به پرداخت آن است.

محرابیان ادامه داد: متأثر از زها نشدن حقایق هیرمند که مطالبه ۲ ساله است، مشکلات آب در سیستان به وجود آمده: ولی برخلاف وصول نشدن این حقایق طرح‌هایی در ۳ سطح اضطراری، میان‌مدت و بلندمدت در دستور کار قرار گرفته است.

آب از آبخیزان دشت تهاب سیستان و بلوچستان برشمرد و بیان کرد: آبخیزان تهاب، آب زیادی دارد و می‌تواند بخشی از نیاز این استان را تأمین کند.

وی افزود بعدی را انتقال آب از دریای عمان عنوان کرد و گفت: این کار به سرعت در حال اجرا است.

وزیر نیرو گفت: حقایق جمهوری اسلامی ایران یک حق قانونی است که قدمی از این حق عقب‌نشینی نخواهیم کرد و افغانستان متعهد به پرداخت آن است.

محرابیان ادامه داد: متأثر از زها نشدن حقایق هیرمند که مطالبه ۲ ساله است، مشکلات آب در سیستان به وجود آمده: ولی برخلاف وصول نشدن این حقایق طرح‌هایی در ۳ سطح اضطراری، میان‌مدت و بلندمدت در دستور کار قرار گرفته است.